

Informacje o książce

Pełny tytuł: Król Rusi Daniel Romanowicz. O ruskiej rodzinie książęcej, społeczeństwie i kulturze w XIII w.

Autor: Dariusz Dąbrowski

Wydawca: Avalon

Seria: Monografie Pracowni Badań nad Dziejami Rusi Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Rok wydania: 2016

Stron: 412

Wymiary: 21,2 x 15 x 2,7 cm (opr. twarda)

Oprawa: twarda/miękka

ISBN: 978-83-7730-188-3 (opr. twarda), 978-83-7730-187-6 (opr. miękka)

Recenzja

Książka Dariusza Dąbrowskiego nie jest pierwszą poświęconą Danielowi Romanowiczowi. W roku 2013 ukazała się (pierwsza) monografia poświęcona temu władcy, skoncentrowana na dziejach politycznych – *Daniel Romanowicz, król Rusi (ok. 1201-1264). Biografia polityczna*. Obecna pozycja to najnowsze dzieło, w którym jak sam autor wskazuje we wstępie, uwaga została skierowana na aspekty związane z otoczeniem Daniela. Chodzi tu zarówno o rodzinę jak i o obcych, o ludzi, z którymi mógł on się w trakcie swojego życia spotkać i od których mógł się czegoś nauczyć. Nie zabraknie również aspektów kulturowych, społecznych oraz wspomnienia istotnych wydarzeń w życiu naszego bohatera.

Dariusz Dąbrowski posiada stopień doktora habilitowanego oraz tytuł profesora Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jest z kolei absolwentem sąsiedniego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jego zainteresowania koncentrują się wokół historii średniowiecza Europy Środkowo-Wschodniej, w szczególności zaś zagadnień związanych z dynastią Rurykowiczów. Prócz autorstwa wielu artykułów oraz wspomnianych monografii poświęconych Danielowi Romanowiczowi, Dariusz Dąbrowski we współpracy z historykami ze Wschodu wydał m.in. w 2017 roku *Kronikę Halicko-Wołyńską* w polskim tłumaczeniu. Za wspomnianą publikację w roku 2018 otrzymał Nagrodę „Przeglądu Wschodniego”.

Recenzowana praca wchodzi w skład serii „Monografie Pracowni Badań nad Dziejami Rusi

Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy”, która ukazuje się od 2013 roku. Zapoczątkowała ją właśnie pierwsza książka poświęcona Danielowi Romanowiczowi. Ponadto omawiana tutaj pozycja wpisuje się w szerszy cykl biografii poświęconych średniowiecznym władcom, które od wielu lat ukazują się w wydawnictwie Avalon.

Ścisłego tekstu książki jest niecałe 350 stron i zawiera się on w trzech częściach. Pierwszą i trzecią tworzą krótki wstęp oraz zakończenie. Zasadnicza, druga część zatytułowana *Daniel i społeczeństwo* została podzielona tak naprawdę na cztery główne rozdziały, które z kolei dzielą się na podrozdziały. W skład wspomnianej części wchodzi jeszcze rozdział wprowadzający i podsumowujący, które razem zajmują jednak tylko kilkanaście stron tekstu. W dalszej kolejności postaram się omówić pokrótce wspomniane cztery główne rozdziały. Ostatnią część (IV) tworzy solidna bibliografia, zajmująca ponad 25 stron. W całym tekście autor użył ponad 1200 przypisów. Warto w tym miejscu także wspomnieć o rozbudowanym, bo zajmującym w zasadzie tyle samo miejsca co bibliografia, indeksie osobowym, który znajduje się na końcu książki. Należy dodać, że poza postaciami historycznymi wspomnianymi w treści książki, znalazły się w nim również nazwiska autorów innych publikacji.

Przechodząc do krótkiego omówienia głównych rozdziałów z części drugiej publikacji należy wspomnieć, że autor konsekwentnie nie odnosi się do wydarzeń politycznych, a skupia się wyłącznie na rozważaniach poświęconych otoczeniu Daniela Romanowicza oraz na kwestiach społeczno-kulturowych. Najobszerniejszy rozdział stanowi opis rodziny ruskiego władcy. Należy uznać, że Dariusz Dąbrowski temat ten wyczerpał. Opisał dokładnie przodków Romanowicza, jego zstępnych, a także bliską i dalszą rodzinę. Nie zabrakło tutaj również wymienienia osób skoliigaconych. Autor idzie dalej w kwestii rozważań na temat kontaktów rodzinnych Daniela i analizuje czy oraz w jakim natężeniu miał on styczność podczas swojego życia z poszczególnymi członkami rodziny. Kolejny rozdział został poświęcony wychowaniu, religijności i innym aspektom dotyczącym bezpośrednio osoby ruskiego księcia i króla. Następne dwa rozdziały to ponownie omawianie otoczenia Daniela, tym razem niespokrewnionych z nim osób świeckich i duchownych, z którymi miał i mógł mieć styczność Romanowicz. W pierwszym z tych rozdziałów chodzi o elity, w drugim natomiast głównie o osoby niższego szczebla.

Odnosnie tkanki tekstowej muszę wspomnieć o cytatach z dzieł pochodzących z Europy Wschodniej. Autor zrezygnował z zapisów cyrylicą i zamieścił teksty ruskie pisane w alfabecie łacińskim. Z jednej strony może to być ułatwieniem dla osób nieznających cyrylicy. Z drugiej strony takie zapisy mogą być dla osób z nią obeznanych odstępstwem nie do zaakceptowania. Dariusz Dąbrowski generalnie pisze przystępnym językiem, wprowadzając czasami ciekawe wątki poboczne w stosunku głównego toku swoich wywodów. Osobiście najbardziej spodobał mi się ten ze s. 114, gdzie mowa jest o tym jak to „ruskie myszy przetrzepały skórę polskim, gdy węgierskiego kota nie było w domu”. A chodziło o najazd na ziemie Leszka Białego podczas odbywania krucjaty przez króla Węgier Andrzeja II.

Od strony techniczno-wydawniczej nie ma w zasadzie czego krytykować. Publikacja w twardej oprawie prezentuje się dobrze (jedynie wspomnę w tym miejscu, że jest też dostępna wersja w miękkiej oprawie). Literówek jest bardzo niewiele, co świadczy o dobrej pracy edytorskiej i

korekcie tekstu. W środku książki znajdziemy około sześciu wkładek z czarno-białymi fotografiami, na których zobaczymy m.in. zabytkowe budowle, jak i ruchome zabytki kultury materialnej. Niezrozumiały jest jednak dla mnie zapis na odwrocie wspomnianych wkładek. Znajduje się tam bowiem ciągle ten sam krótki zapis z Latopisu Ipatijewskiego. Być może miało to wyglądać inaczej i na odwrocie w każdym przypadku miał widnieć inny cytat z tekstu źródłowego. Natomiast jeśli taki był zamiar od początku, to w mojej opinii nie jest on zbyt udany i zrozumiały. Wystarczyło taki tekst umieścić jeden raz, a w pozostałych przypadkach pozostawić czystą stronę.

Książka Dariusza Dąbrowskiego jest obowiązkową pozycją dla osób zainteresowanych dziejami Rusi Halickiej, a także dynastii Rurykowiczów. Nie jest to jednak pozycja porywająca i najłatwiejsza w odbiorze. Na pewno podczas lektury czytelnik wyczuje energię włożoną przez autora w stworzenie tego dzieła. Dąbrowski wyszedł trochę z założenia: od ogółu do szczegółu i w wielu miejscach swoje rozważania rozбивa na czynniki pierwsze. Krótko mówiąc jest to solidne dzieło dla ukierunkowanego odbiorcy.

Autor: *Andrzej Zyśko*

Opublikowano 05.03.2020 r.